

دکتر احمد ضابطی جهرمی

نظریه‌ها و گفتمان‌های سینمای مستند

www.ketab.ir

سرسناسه	: ضابطی جهرمی، احمد، ۱۳۳۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: نظریه‌ها و گفت‌وگوهای سینمای مستند/احمد ضابطی جهرمی.
مشخصات نشر	: تهران: قلم شاملو، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۳ص.: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۸۰۰۰۹-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۳۹ - ۲۴۰.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: سینمای مستند - نظریه ، تاریخ و نقد
موضوع	: Documentary film - History , Theory and criticism
رده بندی کنگره	: PN1۹۹۵/۹
رده بندی دیویی	: ۰۷۰/۱۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۶۷۶۷۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

نظریه‌ها و گفت‌وگوهای سینمای مستند

مؤلف: دکتر احمد ضابطی جهرمی

■ شابک ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۸۰۰۰۹-۶

■ قطع: وزیری

■ تعداد صفحه: ۲۴۴ ص

■ نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

■ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

■ قیمت: ۷۰۰۰۰ تومان

■ مدیر فنی نشر: علی امینی

■ حق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

www.ghalamshamlou.ir
ghalam.shamlou@gmail.com

09354433374

با حمایت مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار.....
۱۱	بخش اول : نظریه ، بوطیقا و مکاتب سینمای مستند.....
۱۲	فصل ۱ : نظریه و بوطیقای مستند.....
۱۲	نظریه های فیلم مستند :.....
۱۳	نظریه بنیادگرا.....
۱۴	نظریه عمل گرا.....
۱۴	نظریه ترکیبی.....
۱۵	بوطیقای مستند (تجلی هنر در مستند).....
۲۹	فصل ۲ : دگردیسی مستند : یویایی شکل و چالش مفهوم.....
۵۶	فصل ۳ : مکاتب ملی سینمای مستند.....
۵۹	فرانسه :.....
۶۱	امریکا :.....
۶۱	انگلستان :.....
۶۲	هند :.....
۶۳	فصل ۴ : مکتب سینمای مستقیم.....
۷۶	بخش دوم : گونه شناسی سینمای مستند.....
۷۷	فصل ۵ : همزیستی گونه های جدید و قدیم مستند.....
۸۵	فصل ۶ : درام مستند و مستند تمثیلی.....
۹۳	فصل ۷ : مستند زندگی نگار.....
۹۴	مستند یروفایل.....
۹۴	مستند تمام برتره.....
۹۴	مستند خودنگار.....
۹۵	مستند خاطره نگار.....
۱۰۱	فصل ۸ : مستند گردآوری در چشم انداز آرشیو فیلم.....
۱۱۴	فصل ۹ : جایگاه «فیلم - مقاله» در سینمای مستند.....

فصل ۱۰ : داکيو سُب	۱۱۸
فصل ۱۱ : اكو داکيو/ اكو سينما	۱۲۳
فصل ۱۲ : «اسلو تي وي» داکيو	۱۳۰
فصل ۱۳ : مستند آينده نگر	۱۳۶
بخش سوم : پژوهش و تاريخ سينماي مستند	۱۳۹
فصل ۱۴ : نخستين زنان مستندساز تاريخ سينما	۱۴۰
فصل ۱۵ : پژوهش و فيلمبرداري مستند در آغاز تاريخ سينما	۱۴۳
فصل ۱۶ : نو آور مستند : کريس مارکر	۱۵۱
فصل ۱۷ : مستندسازي و خطر پذيري	۱۵۴
فصل ۱۸ : مستند و ترويج علم	۱۶۷
فصل ۱۹ : فيلم مستند و مقوله شناخت	۱۸۱
پيوست ها	۱۹۵
پيوست ۱ : حساميزي و برانگيختن حواس در فيلم : رويکرد به علوم «شناختي»	۱۹۶
پيوست ۲ : اصطلاح شناسي سينما : تعمقي در مفاهيم بنيادي	۲۰۱
پيوست ۳ : تاويل سينمايي غزلي از ديوان شمس	۲۲۱
پيوست ۴ : پيشزمينه پيدائش «ويدئو - موسيقي»	۲۲۷
منابع و مآخذ	۲۲۹
نمايه فيلم ها و آثار	۲۳۱
نمايه اشخاص	۲۳۷

پیشگفتار

اندیشه اولیه تألیف این کتاب به نمایش مستندهای «فیلمبرداران بیباک» (۱۹۸۸) تولید نشنال جئوگرافیک و «اسکله» (۱۹۶۲) ساخته کریس مارکر مربوط می‌شود - طرح دو گفتمان در بخش سوم کتاب با عنوان "مستندسازی و خطر پذیری" و "نوآور مستند: کریس مارکر"، به مناسبت نمایش این دو اثر در کلاس‌های مستندسازی (پاییز سال ۱۳۹۷) و ذکر مطالبی پیرامون این دو فیلم بوده که با عنوان خطابه آموزشی یا درس - گفتار در کتاب مشخص شده‌اند. برخی مطالب نیز به مناسبت‌ها و موقعیت‌هایی چون برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه سینمای مستند، نگارش پیش‌نویس مقاله، ایراد سخنرانی با موضوع فیلم مستند از منظر هنرهای ارتباطی و توسعه علوم، مصاحبه برای استناد دانشجویان در پایان‌نامه‌ها و چند درس - گفتار دیگر بوده که بعداً باز نویسی و مدون شده‌اند. دیگر مطالب کتاب، بدون ارتباط با موقعیت یا به مناسبت خاصی، در سال ۱۳۹۹، برای ارائه در همین کتاب به نگارش درآمده‌اند.

مطالب کتاب چهار حوزه متفاوت از مباحث کلان سینمای مستند و مستندسازی - هر یک مشتمل بر چند گفتمان متجانس از هر حوزه، زیرعنوان ۱۹ فصل، به همراه ۴ پیوست - در بر می‌گیرد:

- نظریه و نظریه پردازی در حوزه مستند شناسی

- مکاتب و قطب‌های مستندسازی

- بازاندیشی در شناخت برخی گونه‌های کهن مستند و معرفی گونه‌های جدید (با تمرکز بر فرم و محتوای مستندهای نوظهور تلویزیونی در دوره معاصر).

- تاریخ نگاری سینمای مستند.

برخی از این مباحث گفتمان‌هایی را در بر می‌گیرند که از آغاز تاریخ سینمای مستند تاکنون مطرح بوده‌اند و برخی نیز در زمره گفتمان‌های جدید سینمای مستند به شمار می‌آیند.